

Ако се погледнат финансовите разпоредби от Договора на ЕО в чл. 268-280 от ДЕО, то се създава твърде непълна картина за финансовата конституция на ЕС. В тези разпоредби са уточнени предимно годишната бюджетна процедура и принципите на бюджета. Тези договорни норми бяха допълнени със значителни регулиращи правила чрез правни актове и договорености между бюджетните органи.

В центъра на извъндоговорните правила е инструментът "финансова прогноза": След 1988 г. Комисията, Съветът и Парламентът в годишния бюджетен процес се ориентират спрямо съответната финансова рамка, установена за няколко години. Първата прогноза се отнася за периода 1988-1992 г. и е наречена АБВпакетът "Делор I". Тя е последвана от пакета "Делор II", обхващащ периода 1993-1999 г. За периода 2000-2006 г. е финансовата рамка от Програма 2000.

Във финансовата прогноза са установени както горната граница на всички разходи, така и разделението на разходите по най-важните разходни категории. В рамката на едно междуинституционално съглашение органите, които участват в бюджетния процес, се задължават да спазват фиксираното във финансовата рамка.

Тези предварително зададени данни определят тежестта на отделните разходни категории: както и преди при обем на бюджета от 89,4 млрд. евро (2000) селскостопанската политика остава онази по-литическа област, която със своя дял от 46,4% от разходната част на бюджета е най-значителна от гледна точка на количеството разходи. Следва я структурната политика с 35,7%. За вътрешните политики (сред които насърчаването на научните изследвания има найсилна позиция) се падат 6,2%, за външнополитически действия - 6,2%. Наред с резервите (0,2%) административните разходи с 5,3% бележат голям дял от разходите.

Установяването на една средносрочна финансова рамка, която е задължителна за участващите в бюджета страни, се оказва успешна стъпка след 1988 г., за да се избегнат периодично появяващите се преди това кризи в годишния бюджетен процес. До тези кризи се стига заради непрестанните конфликти между Съвета и Парламента. След 1975 г. двата органа си поделят бюджетните правомощия. При това в зависимост от категорията на разходите съществува различно съотношение на силите (чл. 272 от ДЕО). При така наречените задължителни разходи - това са разходите, определени като необходими от Договора или от вторичното право - Съветът има последна дума. За разлика от това при незадължителните разходи Парламентът взема окончателните решения. Общата селскостопанска политика се причислява към задължителните разходи, а структурната политика - към незадължителните. И тъй като определянето кои разходи да бъдат задължителни и кои - незадължителни, понякога е произволно, то тук непрестанно се породят конфликти. Но предмет на спорове не винаги е само класифицирането на разходите. Спори се и по въпроса за правната основа. Парламентът се опитва да използва своите бюджетни правомощия при незадължителните разходи, за да може да оказва по-силно влияние върху политиките на Общността. При това Парламентът заема позицията, че бюджетният план представлява достатъчна правна основа за изпълнение на бюджета, докато Съветът настоява за допълнителна правна основа, при осъществяването на която той отново ще може да упражнява меродавно влияние. Тези предпоставки за създаване на конфликти са съществували и преди, но рамковите решения във финансовата прогноза отнемат от остротата на дебата за годишния процес по изпълнение на бюджета.

Годишният процес по изпълнение на бюджета (чл. 272 от ДЕО) се характеризира чрез

взаимодействие между Комисията, Съвета и Парламента. При това разпоредбите по договорите се допълват от други споразумения, които определят по-дълги срокове и правят възможни допълнителни преговори между трите органа в рамките на така на-речената процедура на тристранния диалог (трилога) (? Процедура за вземане на решения).

След предварителни консултации между трите органа в начало-то на май Комисията създава проектобюджета за следващата бюджетна година и до 15 юни го представя на Съвета.

Определеният в чл. 272 от ДЕО срок 1 септември се изтегля, за да може да има повече време за следващия процес на консултации. Съветът съставя на първо четене проектобюджета до 31 юли и през първата половина на септември го предава на Парламента. В края на октомври става първото четене в Парламента, а в средата на ноември второто четене в Съвета. В средата на декември се провежда заключителното второ четене в Парламента и бюджетният план се установява.